

Hoogeveen in beeld

Gebiedsbeschrijving van stad, samenleving en kerkelijke context

Gebiedsbeschrijving Hoogeveen en De Vredehorst

Van Hall Larenstein, Leeuwarden
Management van de Leefomgeving

PAK-project

Jurgen Klumpje

Met behulp van de beroepingscommissie de Vredehorst 2026

van hall larenstein
university of applied sciences
Duurzaamste instelling voor hoger onderwijs

dewelde

Voorwoord

Voor u ligt het verslag “Hoogeveen in beeld”. Dit document is opgesteld in het kader van een schoolopdracht voor een externe opdrachtgever: de kerkelijke gemeente De Vredehorst in Hoogeveen.
Het doel van dit verslag is om een overzichtelijk en toegankelijk beeld te geven van Hoogeveen, haar inwoners en de kerkelijke context. Hiermee kan een (toekomstige) predikant zich snel oriënteren op de omgeving waarin hij of zij mogelijk werkzaam zal zijn.
Ik hoop dat dit verslag bijdraagt aan een helder eerste beeld van Hoogeveen en de plaats van De Vredehorst binnen deze samenleving. Ik wil de beroepingscommissie van de Vredehorst bedanken voor hun bijdrage aan dit project. Ook wil ik graag mijn docent Hendrik Boekhoud bedanken voor de begeleiding en beoordeling tijdens deze opdracht.

Jurgen Klumpje
05-05-2026

Inhoud

Inleiding
Ontstaan en geschiedenis van Hoogeveen
 2.1 Ontstaan als veenkolonie (17e eeuw)
 2.2 Sociale en economische verhoudingen (18e–19e eeuw)
 2.3 Economische omslag en modernisering (19e–20e eeuw)
 2.4 Van veenkolonie naar moderne gemeente
Hoogeveen vandaag
 3.1 Bevolking en demografische opbouw
 3.2 Wijken en woonmogelijkheden in Hoogeveen
 3.3 Cultuur, verenigingen en sociaal leven
 3.4 Hoogeveen als leefomgeving
Voorzieningen, sport, cultuur en dagelijks leven
 4.1 Wijken, voorzieningen en sociale opbouw
 4.2 Scholen in Hoogeveen
 4.3 Sportverenigingen en sportlocaties
 4.4 Verenigingsleven en maatschappelijke initiatieven
 4.5 Cultuur en dagelijks leven
 4.6 Betekenis voor de leefomgeving
Religieus landschap in Hoogeveen
 5.1 Algemeen beeld van religie in Hoogeveen
 5.2 Kerkelijke diversiteit
 5.3 Samenwerking en onderlinge verhoudingen
 5.4 Geloof in de samenleving
 5.5 Betekenis voor kerkelijk werk in Hoogeveen
Bereikbaarheid en ligging
 6.1 Ligging in de regio
 6.2 Wegennet en bereikbaarheid per auto
 6.3 Openbaar vervoer
 6.4 Bereikbaarheid binnen de stad
 6.5 Betekenis voor het dagelijks leven
De Vredehorst
 7.1 Plaats van de gemeente in Hoogeveen
 7.2 Karakter van de gemeente
 7.3 Gemeente en omgeving
 7.4 Huidige situatie en ontwikkelingen
 7.5 Betekenis voor een predikant
Conclusie en eerste indruk van Hoogeveen

1. Inleiding

Dit document is opgesteld om een helder en beknopt beeld te geven van de plaats Hoogeveen en de kerkelijke gemeente De Vredehorst. Het doel is om een (toekomstige) predikant inzicht te bieden in de omgeving waarin hij of zij mogelijk werkzaam zal zijn. Door middel van deze gebiedsbeschrijving wordt informatie gegeven over de geschiedenis, het dagelijks leven en de kerkelijke context van Hoogeveen, zodat snel een eerste indruk ontstaat van de stad en haar inwoners.

Hoogeveen is een middelgrote plaats in de provincie Drenthe en telt ruim 55.000 inwoners (Centraal Bureau voor de Statistiek, z.d.). De plaats is ontstaan in de 17e eeuw als veenkolonie en heeft zich in de loop der tijd ontwikkeld tot een moderne woonplaats met een regiofunctie (Canon van Hoogeveen, z.d.). Volgens de Gemeente Hoogeveen (z.d.) beschikt de plaats tegenwoordig over diverse voorzieningen op het gebied van onderwijs, zorg, winkels en recreatie. Tegelijkertijd heeft Hoogeveen in sociaal opzicht een relatief hecht en betrokken karakter behouden zoals te zien op afbeelding 1, wat kenmerkend is voor veel plaatsen in deze regio.

Afbeelding 1: Stadslichtfestival Hoogeveen (Binnenstad Hoogeveen, z.d.)

De kerkelijke gemeente De Vredehorst neemt een plek in binnen deze lokale samenleving. Op basis van informatie van de gemeente zelf wil zij een plaats zijn van ontmoeting, bezinning en verbondenheid. Voor een predikant is het van belang om niet alleen zicht te krijgen op de interne gemeente, maar ook op de bredere maatschappelijke en religieuze context waarin de kerk functioneert (Protestantse Gemeente Hoogeveen, z.d.).
Deze inleiding vormt het startpunt van een verdere verkenning van Hoogeveen en De Vredehorst. In de volgende hoofdstukken wordt nader ingegaan op onder andere de geschiedenis, het dagelijks leven, het religieuze landschap en de specifieke kenmerken van de gemeente.

2. Ontstaan en geschiedenis van Hoogeveen

(Van der Kaap, z.d.)

2.1 Ontstaan als veenkolonie (17e eeuw)

De plaats Hoogeveen is ontstaan in de eerste helft van de 17e eeuw, in een periode waarin grote delen van Drenthe bestonden uit uitgestrekte veengebieden. Al in 1551 werden de eerste veengronden in het gebied aangekocht, wat het begin vormde van de latere ontginning (Canon van Nederland, z.d.).

De daadwerkelijke ontwikkeling van Hoogeveen begon rond 1625, toen onder leiding van lokale en Hollandse investeerders grootschalige vervening werd opgezet. Hiervoor werd de Compagnie van 5000 Morgen opgericht, die verantwoordelijk was voor het systematisch afgraven van het veen (Historische Kring Hoogeveen, z.d.).

Turf was in deze periode een essentiële brandstof voor huishoudens en industrie. Om deze turf te vervoeren, werd een uitgebreid netwerk van kanalen en wijken aangelegd (zie afbeelding 2 en 3). Volgens Theo Spek (2004) is deze structuur kenmerkend voor het Drentse landschap en heeft deze een blijvende invloed gehad op de ruimtelijke inrichting van plaatsen zoals Hoogeveen. De lineaire opbouw van bebouwing langs waterwegen is hiervan een direct gevolg.

Afbeelding 2: Voorbeeld kanaal (Drents Archief, z.d.)

2.2 Sociale en economische verhoudingen (18e–19e eeuw)

In de 18e en 19e eeuw ontwikkelde Hoogeveen zich verder als centrum van turfwinning. De economie was sterk afhankelijk van deze sector, wat leidde tot een samenleving waarin arbeid, eenvoud en afhankelijkheid van natuurlijke omstandigheden centraal stonden.

Volgens Auke van der Woud (2010) kenmerkten veel Nederlandse veengebieden zich door een duidelijke sociale gelaagdheid, waarbij arbeiders, schippers en investeerders elk hun eigen positie hadden. Deze verhoudingen waren ook zichtbaar in Hoogeveen.

Daarnaast speelde religie een belangrijke rol in het dagelijks leven. Kerkelijke gemeenschappen boden niet alleen geestelijke ondersteuning, maar functioneerden ook als sociale netwerken binnen een relatief geïsoleerde en arbeidersgerichte samenleving.

Afbeelding 3: Turfwinning (Veenkoloniaal Museum, z.d.)

2.3 Economische omslag en modernisering (19e–20e eeuw)

Vanaf het einde van de 19e eeuw verloor de turfwinning geleidelijk haar betekenis. Hoogeveen moest zich economisch heroriënteren en ontwikkelde zich richting landbouw, industrie en handel. Deze ontwikkeling werd mede mogelijk gemaakt door verbeteringen in infrastructuur, zoals de aanleg van spoorlijnen en wegen (Historische Kring Hoogeveen, z.d.).

In de 20e eeuw groeide Hoogeveen uit tot een regionaal centrum met een meer diverse economie. Volgens de Gemeente Hoogeveen (z.d.) werd er in deze periode sterk geïnvesteerd in woningbouw, voorzieningen en werkgelegenheid. Dit leidde tot een aanzienlijke bevolkingsgroei en een veranderend karakter van de plaats.

2.4 Van veenkolonie naar moderne gemeente

Een belangrijke ontwikkeling in de recente geschiedenis is de gemeentelijke herindeling van 1998, waarbij Hoogeveen werd uitgebreid met omliggende gebieden (Canon van Nederland, z.d.). Hierdoor veranderde de gemeente van een relatief homogene veenkolonie naar een meer diverse regio met verschillende landschappen en woonkernen.

Ondanks deze veranderingen zijn sporen van het verleden nog duidelijk zichtbaar. De structuur van kanalen en wijken is deels behouden gebleven en vormt een belangrijk onderdeel van de ruimtelijke identiteit. Daarnaast werken historische kenmerken zoals nuchterheid, arbeidsethos en gemeenschapszin nog altijd door in de cultuur van Hoogeveen (Spek, 2004).

Deze historische achtergrond vormt ook een belangrijke context voor kerkelijke gemeenten, zoals De Vredehorst. De traditie van hechte gemeenschappen en onderlinge betrokkenheid speelt nog steeds een rol in de manier waarop mensen samenleven en hun geloof vormgeven.

(Hoogeveen2000, z.d.)

3.1 Bevolking en demografische opbouw

De gemeente Hoogeveen telt ruim 55.000 inwoners en vervult een belangrijke centrumfunctie binnen de regio Zuidwest-Drenthe (Centraal Bureau voor de Statistiek, z.d.). De bevolkingsopbouw is vergelijkbaar met veel middelgrote Nederlandse gemeenten, maar kent ook enkele regionale kenmerken.

Zo is er sprake van een relatief vergrijzende bevolking, wat betekent dat het aandeel ouderen toeneemt. Tegelijkertijd wonen er ook veel gezinnen en jongeren, waardoor Hoogeveen een gemengde bevolkingssamenstelling heeft. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (z.d.) is er daarnaast een groeiende diversiteit in achtergrond, al blijft het aandeel inwoners met een migratieachtergrond lager dan in grote steden.

De sociaaleconomische positie van inwoners verschilt per wijk. Over het algemeen ligt het inkomensniveau iets onder het landelijk gemiddelde, wat kenmerkend is voor delen van Noord-Nederland (Centraal Bureau voor de Statistiek, z.d.). Dit kan invloed hebben op thema's als participatie, welzijn en betrokkenheid bij maatschappelijke en kerkelijke activiteiten.

3.2 Wijken en woonmogelijkheden in Hoogeveen

De plaats Hoogeveen kent een gevarieerde opbouw van wijken, die grotendeels zijn ontstaan in verschillende fasen van groei. Hierdoor heeft elke wijk een eigen karakter, bevolkingssamenstelling en woonaanbod (zie afbeelding 4). Dit maakt dat de woonbeleving binnen Hoogeveen sterk kan verschillen per locatie.

Oudere wijken en oorspronkelijke structuur

De oudste delen van Hoogeveen zijn ontstaan langs de kanalen en wijken (waterwegen) die in de 17e en 18e eeuw werden aangelegd voor de turfwinning. In deze gebieden is de historische structuur nog deels zichtbaar, met lintbebouwing en een relatief kleinschalig karakter.

Woningen in deze delen bestaan vaak uit oudere huizen, soms vrijstaand of twee-onder-een-kap. Deze wijken hebben doorgaans een rustige uitstraling en trekken bewoners die waarde hechten aan historie en ruimte.

Afbeelding 4: Erflanden (Koopman Vastgoed, z.d.)

Naoorlogse woonwijken
Een groot deel van Hoogeveen bestaat uit wijken die zijn gebouwd na de Tweede Wereldoorlog, zoals Krakeel, Wolfsbos en delen van De Weide. Deze wijken zijn planmatig opgezet en gericht op gezinsbewoning.
Kenmerken van deze wijken zijn:
Veel rijtjeswoningen en eengezinswoningen
Aanwezigheid van basisscholen en buurtvoorzieningen
Relatief veel sociale huurwoningen
In sommige van deze wijken is sprake van sociaaleconomische uitdagingen, zoals lagere inkomens en een grotere afhankelijkheid van voorzieningen (Gemeente Hoogeveen, z.d.; Centraal Bureau voor de Statistiek, z.d.). Tegelijkertijd zijn het vaak wijken met een sterke onderlinge betrokkenheid en een actief verenigingsleven.

Nieuwere wijken en uitbreidingen
In de meer recente uitbreidingen van Hoogeveen ligt de nadruk op modern wonen, met meer variatie in woningtypen en aandacht voor leefbaarheid. Deze wijken bieden:
Nieuwbouw (koop- en huurwoningen)
Ruimere opzet met groenvoorzieningen
Meer differentiatie in prijsklassen
Deze gebieden trekken vaak jonge gezinnen en mensen die bewust kiezen voor een moderne woonomgeving met goede voorzieningen.

Dorpen binnen de gemeente
Naast de stad Hoogeveen zelf bestaat de gemeente ook uit 10 omliggende dorpen. Deze dorpen hebben een meer landelijk karakter en kennen vaak een hechte gemeenschap. Wonen in deze gebieden betekent:

- Meer rust en ruimte
- Sterkere sociale cohesie
- Minder directe voorzieningen dan in de stad

Voor een predikant kan dit relevant zijn wanneer de kerkelijke gemeente ook leden uit omliggende dorpen heeft.

Afbeelding 5: Plangebied nieuwe woningen (RTV Drenthe, 2024)

Woonmogelijkheden en leefomgeving

De woningmarkt in Hoogeveen is over het algemeen toegankelijker dan in de Randstad. Er is een relatief breed aanbod van zowel huur- als koopwoningen in verschillende prijsklassen (Gemeente Hoogeveen, z.d.). Ook zijn er meerdere woonprojecten waaraan gewerkt wordt zoals het project voor 1500 woningen in het zuiden van Hoogeveen onder de A37 (zie afbeelding 5; RTV Drenthe, 2024).
Dit betekent dat er voor verschillende doelgroepen mogelijkheden zijn, van starters tot gezinnen en senioren. Tegelijkertijd spelen ook hier landelijke ontwikkelingen zoals woningtekorten en stijgende prijzen een rol, al is dit minder sterk dan in grote steden.
De combinatie van betaalbaarheid, ruimte en voorzieningen maakt Hoogeveen tot een aantrekkelijke woonplaats voor mensen die rust zoeken, maar wel gebruik willen maken van stedelijke faciliteiten.

Betekenis voor het kerkelijk werk

De verschillen tussen wijken hebben ook invloed op het kerkelijk leven. In wijken met meer sociale problematiek kunnen thema's als armoede, eenzaamheid en ondersteuning een grotere rol spelen. In andere wijken ligt de nadruk mogelijk meer op gezinsleven en gemeenschapsvorming.
Voor een predikant betekent dit dat het belangrijk is om oog te hebben voor deze verschillen en aansluiting te zoeken bij de leefwereld van bewoners in verschillende delen van Hoogeveen. Kerk-zijn krijgt daarmee in elke wijk een iets andere invulling.

3.3 Cultuur, verenigingen en sociaal leven

Het sociale leven in Hoogeveen wordt in belangrijke mate gedragen door verenigingen en lokale initiatieven. Sportverenigingen, muziekverenigingen en vrijwilligersorganisaties spelen een centrale rol in het dagelijks leven van veel inwoners. Dit past bij het beeld van een gemeenschap waarin betrokkenheid en samen doen belangrijk zijn.

Volgens de Gemeente Hoogeveen (z.d.) is er een breed aanbod aan culturele en recreatieve voorzieningen, zoals theaters, bibliotheken en sportfaciliteiten. Ook evenementen dragen bij aan de sociale samenhang en identiteit van de plaats.

De cultuur van Hoogeveen wordt vaak omschreven als nuchter en praktisch, met een sterke nadruk op gemeenschapszin. Deze kenmerken zijn historisch gegroeid vanuit het verleden als arbeidersgemeenschap in de veenkolonie (Van der Woud, 2010).

3.4 Hoogeveen als leefomgeving

Hoogeveen kan worden gekarakteriseerd als een plaats waar stedelijke voorzieningen gecombineerd worden met een relatief rustige en overzichtelijke leefomgeving. Dit maakt het aantrekkelijk voor verschillende doelgroepen, zoals gezinnen en ouderen.

De aanwezigheid van scholen, zorginstellingen en winkels zorgt ervoor dat inwoners in hun dagelijkse behoeften kunnen voorzien binnen de eigen gemeente. Tegelijkertijd blijft de schaal van de plaats overzichtelijk, wat bijdraagt aan een gevoel van herkenning en verbondenheid.

Voor een predikant betekent dit dat Hoogeveen een context biedt waarin zowel gemeenschapsgericht werken als aandacht voor individuele levenssituaties belangrijk zijn. Verschillen tussen wijken en bevolkingsgroepen vragen daarbij om sensitiviteit en betrokkenheid.

4. Voorzieningen, sport, cultuur en dagelijks leven

(Landezine, z.d.)

4.1 Wijken, voorzieningen en sociale opbouw

De plaats Hoogeveen is opgebouwd uit verschillende woonwijken met elk een eigen voorzieningenstructuur. Belangrijke woongebieden zijn onder andere Krakeel, Wolfsbos, De Weide en Erflanden. Deze wijken zijn grotendeels na de Tweede Wereldoorlog ontwikkeld en hebben een duidelijke woonfunctie met scholen, winkelcentra en wijkvoorzieningen (SWW Hoogeveen, z.d.).
Met name de wijk De Weide/Erflanden is een groot gebied aan de west- en noordwestkant van Hoogeveen, waar ongeveer 15.000 inwoners wonen. Binnen dit gebied zijn subwijken opgenomen zoals Erflanden, Schutlanden en Kinholt (Wijkvereniging De Weide, z.d.). In deze wijken zijn wijkteams actief die zich richten op leefbaarheid en sociale verbinding (Stichting Welzijnswerk Hoogeveen, z.d.).

4.2 Scholen in Hoogeveen

Hoogeveen heeft een breed onderwijsaanbod (JENA-plan, Christelijk, openbaar, Dalton, Montessorie, speciaal onderwijs) dat verspreid is over de verschillende wijken. In vrijwel elke wijk zijn basisscholen aanwezig, waardoor kinderen meestal in hun eigen buurt naar school gaan.
Een belangrijk centrum voor voortgezet onderwijs is Wolfsbos, Roelof van Echten college, locatie Groene Driehoek, dat vmbo tot en met vwo aanbiedt en ook een internationale schakelklas (ISK) heeft voor anderstalige leerlingen (Wolfsbos, z.d.). Ook is er MBO aan het Alfa College te volgen.

4.3 Sportverenigingen en sportlocaties

Sport speelt een belangrijke sociale rol in Hoogeveen. Een van de grootste voetbalverenigingen is VV Hoogeveen, gevestigd op sportpark Bentinckspark nabij het centrum van de stad (VV Hoogeveen, z.d.). Ook HZVV en VV de Weide zijn grote voetbalclubs in Hoogeveen. Daarnaast zijn er in Hoogeveen ook korfbalverenigingen, tennisclubs, atletiekverenigingen en zwemsportmogelijkheden in onder andere zwembad De Dolfijn. Deze sportvoorzieningen liggen verspreid over de stad en zijn daardoor goed bereikbaar voor inwoners.

4.4 Verenigingsleven en maatschappelijke initiatieven

Het verenigingsleven in Hoogeveen is breed ontwikkeld. Naast sportverenigingen zijn er ook muziekverenigingen, koren, scoutinggroepen en buurtverenigingen actief.
Daarnaast spelen volkstuinverenigingen een rol in het sociale leven, zoals volkstuinvereniging Ons Domein (Volkstuinvereniging Ons Domein, z.d.).
Ook het sociaal werk is sterk georganiseerd. Stichting Welzijnswerk Hoogeveen (SWW) werkt met wijkteams die bewoners ondersteunen en verbinding in de wijk stimuleren (Stichting Welzijnswerk Hoogeveen, z.d.).

4.5 Cultuur en dagelijks leven

Het dagelijks leven in Hoogeveen wordt gekenmerkt door een combinatie van praktische voorzieningen en sterke sociale structuren. Veel inwoners zijn betrokken bij verenigingen, scholen en buurtactiviteiten.

De cultuur kan worden omschreven als nuchter, praktisch en gemeenschapsgericht. Activiteiten vinden vaak plaats in wijkcentra, sportverenigingen en lokale evenementen, waardoor veel sociale contacten zich binnen de eigen wijk afspelen (Gemeente Hoogeveen, z.d.). Naast verenigingen en voorzieningen speelt ook de natuur een belangrijke rol in het dagelijks leven in en rond Hoogeveen. De gemeente ligt in een gebied dat wordt gekenmerkt door een afwisselend landschap van bossen, heidevelden en beekdalen, wat het zeer geschikt maakt voor wandelen en recreatie.

In en direct rondom Hoogeveen zijn verschillende natuurgebieden te vinden waar inwoners regelmatig wandelen (zie afbeelding 6). Voorbeelden hiervan zijn het Spaarbankbos, waar korte en langere wandelroutes door bos en open velden lopen, en het gebied Oude Kene, een hersteld beekdal waar het Oude Diep doorheen slingert. Deze gebieden bieden rust en ruimte en zijn gemakkelijk bereikbaar vanuit de woonwijken (AlleWandelRoutes, z.d.).

Daarnaast zijn er ook langere en thematische wandelroutes in de omgeving, zoals de Van Gogh wandelroutes, die aansluiten bij de geschiedenis van de regio en de tijd dat Vincent van Gogh in Drenthe verbleef (Provincie Drenthe, z.d.). Ook routes zoals die langs het Oude Diep of richting natuurgebieden buiten de stad bieden mogelijkheden voor langere wandelingen (Provincie Drenthe, z.d.).

De provincie Drenthe staat in het algemeen bekend om haar uitgebreide wandelmogelijkheden, met landschappen die variëren van heidevelden tot bossen en beekdalen. Dit maakt het mogelijk om dicht bij huis te recreëren en draagt bij aan de kwaliteit van leven (Wandel.nl, z.d.).

Wandelen heeft daarmee niet alleen een recreatieve functie, maar ook een sociale en ontspannende rol. Voor veel inwoners vormt het een manier om tot rust te komen en tijd door te brengen met familie of anderen.

Afbeelding 6: Recreatiemogelijkheden Drenthe (Westerburcht, z.d.)

4.6 Betekenis voor de leefomgeving

De combinatie van wijken, scholen en verenigingen zorgt ervoor dat Hoogeveen sterk wijkgericht functioneert. Mensen organiseren hun dagelijkse leven vaak rondom hun eigen buurt, waar school, sport en sociale contacten dichtbij elkaar liggen.

Voor kerkelijke gemeenten zoals De Vredehorst betekent dit dat de kerk functioneert in een omgeving waarin veel sociale verbindingen al buiten de kerk bestaan. Samenwerking met scholen, verenigingen en wijkinitiatieven kan daarom belangrijk zijn voor zichtbaarheid en betrokkenheid in de samenleving.

5. Religieus landschap in Hoogeveen

(Dagblad van het Noorden, z.d.)

5.1 Algemeen beeld van religie in Hoogeveen

De plaats Hoogeveen kent, net als veel andere plaatsen in Nederland, een religieus landschap dat de afgelopen decennia sterk is veranderd. Waar kerkelijke betrokkenheid vroeger vanzelfsprekend was, is tegenwoordig sprake van ontkerkelijking en individualisering (Centraal Bureau voor de Statistiek, z.d.).

Dit betekent dat een groeiend deel van de bevolking zich niet (meer) verbonden voelt met een kerkelijke gemeente. Tegelijkertijd blijft er een groep inwoners voor wie geloof en kerkelijke betrokkenheid een belangrijke rol spelen in het dagelijks leven.

5.2 Kerkelijke diversiteit

Hoogeveen kent een gevarieerd aanbod aan kerkelijke gemeenten uit verschillende tradities. Binnen de stad zijn onder andere aanwezig:

Protestantse gemeenten (PKN)
Gereformeerde kerken (vrijgemaakt en andere richtingen)
Christelijke gereformeerde kerken
Evangelische gemeenten
Rooms-Katholieke parochies

Voorbeelden van de kerken zijn o.a. te zien op afbeelding 7 en 8.

Deze diversiteit weerspiegelt de bredere kerkelijke geschiedenis van Nederland, waarin verschillende stromingen naast elkaar bestaan. Binnen de protestantse traditie is er vaak sprake van meerdere gemeenten met een eigen karakter, variërend van meer traditioneel tot meer eigentijds in liturgie en gemeenteopbouw.

Afbeelding 7: Hoofdstraatkerk in de binnenstad (GereformeerdeKerken.info, 2017)

Afbeelding 8: Gereformeerde Kerk Hoogeveen (GereformeerdeKerken.info, 2017)

5.4 Geloof in de samenleving

Hoewel kerkelijke betrokkenheid afneemt, speelt geloof voor een deel van de inwoners nog steeds een rol in het dagelijks leven. Dit uit zich niet alleen in kerkbezoek, maar ook in waarden, normen en vormen van zingeving.

Daarnaast is er een groeiende groep mensen die zichzelf als “niet-kerkelijk” beschouwt, maar wel openstaat voor spiritualiteit of zingevingsvragen. Dit vraagt van kerken een andere benadering, waarbij minder wordt uitgegaan van vanzelfsprekende betrokkenheid en meer van ontmoeting en verbinding.

Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (z.d.) is deze ontwikkeling landelijk zichtbaar en vormt deze een belangrijke context voor kerkelijk werk.

5.3 Samenwerking en onderlinge verhoudingen

Net als in de rest van Nederland is in Hoogeveen sprake van ontkerkelijking. Slechts ongeveer 42% van de Nederlandse bevolking rekent zich nog tot een religieuze groep, terwijl dit in 2010 nog 55% was (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2025). Daarnaast bezoekt slechts een klein deel van de bevolking regelmatig een religieuze bijeenkomst (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2024).

In provincies zoals Drenthe ligt de religieuze betrokkenheid bovendien relatief laag in vergelijking met andere delen van Nederland, wat betekent dat kerkelijke gemeenschappen functioneren in een sterk geseculariseerde omgeving (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2025).

5.5 Betekenis voor kerkelijk werk in Hoogeveen

Voor een predikant in Hoogeveen betekent het religieuze landschap dat hij of zij werkzaam is in een omgeving met zowel traditie als verandering.

Enerzijds is er een bestaande kerkelijke infrastructuur met betrokken gemeenteleden en gevestigde tradities.

Anderzijds is er sprake van afnemende vanzelfsprekendheid van kerkelijke betrokkenheid en een groeiende afstand tussen kerk en samenleving.

Voor gemeenten zoals De Vredehorst betekent dit dat zij zich verhouden tot een diverse en veranderende omgeving. Dit kan kansen bieden voor:

Missionair werk

Samenwerking met andere kerken

Nieuwe vormen van gemeente-zijn

Tegelijkertijd vraagt dit om reflectie op de eigen identiteit en de manier waarop aansluiting wordt gezocht bij de leefwereld van inwoners van Hoogeveen.

6. Bereikbaarheid en ligging

(Verhalenwerf, z.d.)

6.1 Ligging in de regio

De plaats Hoogeveen ligt in het zuiden van de provincie Drenthe en vormt een belangrijk regionaal knooppunt (zie afbeelding 9). De stad bevindt zich op korte afstand van plaatsen zoals Meppel, Emmen en Zwolle, en heeft daardoor een centrale positie binnen Noordoost-Nederland.
Deze ligging maakt Hoogeveen aantrekkelijk als woonplaats voor mensen die werken in de regio, maar niet in een grote stad willen wonen. De combinatie van bereikbaarheid en rust speelt hierin een belangrijke rol.

6.2 Wegennet en bereikbaarheid per auto

Hoogeveen is goed bereikbaar via meerdere snelwegen. De belangrijkste verbindingen zijn:
De A28 (richting Zwolle en Groningen)
De A37 (richting Emmen en Duitsland)
Deze wegen kruisen elkaar bij Hoogeveen, waardoor de stad een belangrijke verkeersknooppuntfunctie heeft. Dit zorgt ervoor dat omliggende steden en regio's relatief snel bereikbaar zijn (Rijkswaterstaat, z.d.).
Voor inwoners betekent dit dat woon-werkverkeer goed mogelijk is, ook over langere afstanden.

6.3 Openbaar vervoer

Naast de bereikbaarheid per auto beschikt Hoogeveen over een treinstation met verbindingen richting onder andere Zwolle en Groningen (zie afbeelding 10). Hierdoor is de stad ook goed bereikbaar met het openbaar vervoer (Nederlandse Spoorwegen, z.d.).
Daarnaast is er een netwerk van buslijnen die de verschillende wijken en omliggende dorpen met elkaar verbinden. Dit maakt het mogelijk om zonder auto binnen de gemeente te reizen, al is het openbaar vervoer minder frequent dan in grotere steden.

Afbeelding 9: Gemeenten in Drenthe (Provincie Drenthe, z.d.)

Afbeelding 10:
Treinstation Hoogeveen
(NOS, 2024)

6.4 Bereikbaarheid binnen de stad

Binnen Hoogeveen verplaatsen veel inwoners zich per fiets. De stad is relatief compact en beschikt over een netwerk van fietspaden dat aansluit bij landelijke trends in middelgrote Nederlandse gemeenten, waar fietsgebruik een belangrijk vervoermiddel is voor korte afstanden (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2023).
De infrastructuur is overzichtelijk, wat het voor nieuwe inwoners relatief eenvoudig maakt om zich snel te oriënteren en voorzieningen te bereiken.

6.5 Betekenis voor het dagelijks leven

De goede bereikbaarheid van Hoogeveen draagt bij aan de aantrekkelijkheid als woonplaats. Tegelijkertijd blijft de schaal van de stad overzichtelijk en relatief rustig.
Voor een predikant betekent dit dat de gemeente goed bereikbaar is voor gemeenteleden, ook uit omliggende dorpen. Tegelijkertijd maakt de spreiding van inwoners over verschillende wijken en dorpen het belangrijk om rekening te houden met reisafstanden bij pastorale bezoeken en activiteiten.

7. De Vredehorst

(Protestantse Kerk Nederland, z.d.)

7.1 Plaats van de gemeente in Hoogeveen

De kerkelijke gemeente De Vredehorst is één van de christelijke gemeenten binnen het religieuze landschap van Hoogeveen. De gemeente functioneert in een context waarin kerkelijke betrokkenheid de afgelopen decennia is afgenomen en individualisering is toegenomen (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2025).

Dit betekent dat De Vredehorst zich bevindt in een omgeving waarin geloof niet meer vanzelfsprekend een centrale plaats inneemt in het leven van inwoners. Tegelijkertijd blijft er behoefte bestaan aan zingeving, gemeenschap en rituelen, bijvoorbeeld rond belangrijke levensmomenten zoals geboorte, huwelijk en overlijden. Kerkelijke gemeenten vervullen hierin nog steeds een herkenbare rol. In de Vredehorst worden wekelijks andere activiteiten ondergebracht zoals bridgen, sjoelen voor mensen met beperking, EHBO-cursussen of andere workshops. Ook is er een kinderkoor en worden er musicals georganiseerd.

7.2 Karakter van de gemeente

De Vredehorst is een christelijke geloofsgemeenschap waarin erediensten, ontmoeting en onderlinge betrokkenheid centraal staan (zie afbeelding 11 t/m 15). Zoals bij veel protestantse gemeenten is er sprake van een combinatie van liturgische samenkomsten, pastorale zorg en activiteiten gericht op gemeenteopbouw.

Kerkelijke gemeenten vervullen traditioneel meerdere functies: zij zijn niet alleen plaatsen van religieuze viering, maar ook sociale netwerken waarin mensen elkaar ontmoeten en ondersteunen (Dekker & De Hart, 2017). Dit betekent dat de gemeente een belangrijke rol kan spelen in het bieden van structuur en verbondenheid, met name voor leden die actief betrokken zijn.

Op basis van informatie van de gemeente zelf profileert De Vredehorst zich als een plek waar ruimte is voor geloofsbeleving en onderlinge ontmoeting (Protestantse Gemeente Hoogeveen, z.d.). Dit sluit aan bij een bredere ontwikkeling waarin kerken proberen toegankelijk en uitnodigend te zijn voor zowel leden als buitenstaanders.

Afbeelding 11: Verbondenheid van de gemeente

Afbeelding 12: Intredingsdienst ds. Elise Jansen

7.3 Gemeenteleden

De gemeenteleden van De Vredehorst wonen verspreid over verschillende wijken van Hoogeveen en mogelijk ook in omliggende dorpen. In tegenstelling tot vroeger is kerkelijke betrokkenheid minder gebonden aan de directe woonomgeving. Mensen kiezen vaker bewust voor een gemeente die bij hen past, ongeacht afstand (Bernts & Berghuijs, 2016).
Dit heeft gevolgen voor de manier waarop gemeente-zijn vorm krijgt. De kerk is minder een vanzelfsprekend verlengstuk van de wijk en meer een plek waar mensen doelgericht naartoe gaan. Tegelijkertijd betekent dit dat de onderlinge verbondenheid niet automatisch ontstaat, maar actief onderhouden moet worden. Daarnaast bevindt De Vredehorst zich in een netwerk van lokale organisaties, zoals scholen, verenigingen en welzijnsinstellingen. Samenwerking met deze partijen kan bijdragen aan de zichtbaarheid en maatschappelijke relevantie van de kerk (zie afbeelding 11) (Gemeente Hoogeveen, z.d.).

De Vredehorst bevindt zich momenteel in een fase waarin gezocht wordt naar een nieuwe predikant. Dit is een belangrijk moment in het bestaan van een gemeente, omdat een predikant vaak een centrale rol speelt in de richting en identiteit van de kerk.
Deze situatie staat niet op zichzelf, maar past binnen bredere landelijke ontwikkelingen. Kerkelijke gemeenten in Nederland hebben te maken met vergrijzing, teruglopende ledenaantallen en veranderende vormen van betrokkenheid (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2025; Bernts & Berghuijs, 2016).
Tegelijkertijd ontstaan er ook nieuwe kansen. Gemeenten worden uitgedaagd om na te denken over hun toekomst, hun missie en hun manier van kerk-zijn. Dit kan leiden tot vernieuwing, bijvoorbeeld in de vorm van andere vormen van samenkomst, meer aandacht voor missionair werk of samenwerking met andere kerken.

Afbeelding 13: Jongerenviering met ontbijt

Verschillende leeftijdsgroepen en activiteiten

0–3 jaar

Voor de jongste kinderen is er tijdens de zondagse kerkdiensten oppas aanwezig. Dit maakt het mogelijk voor ouders om de dienst bij te wonen, terwijl jonge kinderen in een veilige en vertrouwde omgeving worden opgevangen.

Daarnaast wordt ongeveer drie keer per jaar een Kerk op Schoot-dienst georganiseerd. Dit zijn speciale kinderdiensten voor kinderen van 0 tot 4 jaar samen met hun ouders, waarin een bijbelverhaal op een laagdrempelige en ervaringsgerichte manier wordt aangeboden.

4–12 jaar

Voor kinderen in de basisschoolleeftijd is er wekelijks kindernevendienst. Tijdens de kerkdienst is er een kindermoment waarin het thema van de dienst wordt toegelicht en een kinderlied wordt gezongen. Daarna volgen de kinderen een eigen programma in groepen, waarin wordt gewerkt met de methode Bijbelbasics. Dit programma richt zich op het begrijpelijk maken van bijbelverhalen en het stimuleren van gesprek en beleving.

10–12 jaar (groep 7 en 8)

Voor kinderen uit groep 7 en 8 is er één keer per maand een 10erDienst. Dit is een aparte samenkomst in een eigen ruimte, waarbij een programma op maat wordt aangeboden dat aansluit bij hun leeftijdsfase. De nadruk ligt op ontmoeting, gesprek en beleving in een meer informele setting.

Daarnaast is er ongeveer eens per twee weken een clubavond. Tijdens deze bijeenkomsten staan ontmoeting, spel en gezelligheid centraal. De activiteiten vinden plaats in de kerkelijke ruimtes en dragen bij aan onderlinge verbinding tussen jongeren in dezelfde leeftijdsgroep.

12+ jaar (jongeren)
Voor jongeren vanaf 12 jaar is er één keer per maand een jongerenviering. Deze start met een gezamenlijk ontbijt (zie afbeelding 13 en 15), waarna er ruimte is voor gesprek over actuele thema's en persoonlijke ervaringen. De bijeenkomst wordt afgesloten met een informeel moment van ontmoeting.
Daarnaast is er ongeveer om de twee weken club+. Tijdens deze avonden worden actuele thema's besproken die aansluiten bij de leefwereld van jongeren. Het doel is om jongeren te helpen nadenken over geloof, zingeving en hun plek in de samenleving. Ook is er een jaarlijks clubkamp waarbij de jeugd samen met begeleiders een weekend op een campingboerderij doorbrengt (zie afbeelding 14).

Jonge gezinnen en 20+ groep
Voor jonge gezinnen worden twee keer per jaar activiteiten georganiseerd die gericht zijn op ontmoeting en gezamenlijke beleving. Deze bijeenkomsten bestaan uit activiteiten zoals het samen bekijken van een bijbelverhaal, speurtochten of andere groepsactiviteiten, afgesloten met een gezamenlijke maaltijd of picknick.
Daarnaast is er aandacht voor geloofsopvoeding. Hiervoor worden twee keer per jaar themabijeenkomsten georganiseerd waarin ouders met elkaar in gesprek gaan over ervaringen en vragen rondom het opvoeden met geloof.
Ook zijn er gesprekskringen voor stellen met kinderen in vergelijkbare leeftijden. Deze kringen komen ongeveer één keer per maand bijeen en werken met een boek of thema als leidraad voor gesprekken over geloof en dagelijks leven.

40+ en volwassenen
Voor volwassenen wordt via het programma Leeftocht een breed aanbod aan activiteiten aangeboden rondom zingeving en maatschappelijke thema's. Onderwerpen variëren van spiritualiteit en geloofsbeleving tot actuele maatschappelijke en theologische vraagstukken. Het programma is gericht op iedereen die wil meedenken en in gesprek wil gaan over levensvragen.
Daarnaast is er maandelijks een herbergmaaltijd. Tijdens deze bijeenkomst wordt samen gegeten in een informele setting, met als doel ontmoeting en onderlinge verbinding te versterken binnen de gemeenschap. Vier á vijf keer per jaar is er ook een laagdrempelige Plusdienst die wordt georganiseerd door deze leeftijdsgroep en dit is gekoppeld aan een maatschappelijk thema.

Afbeelding 14: Jaarlijks clubkamp met de jeugd

80+ en oudere gemeenteleden
Voor oudere gemeenteleden is er extra aandacht binnen de gemeente. Vanaf 80 jaar wordt actief gevraagd of zij behoefte hebben aan pastoraal bezoek. Dit maakt onderdeel uit van het bezoekwerk van de kerk, waarin persoonlijke aandacht centraal staat.
Daarnaast zijn er twee keer per maand koffieochtenden in De Vredehorst. Deze momenten bieden ruimte voor ontmoeting, gesprek en sociale verbinding tussen gemeenteleden.
De herbergmaaltijd en het programma Leeftocht zijn ook toegankelijk voor ouderen en spelen een belangrijke rol in het bevorderen van betrokkenheid en sociale samenhang.
De Vredehorst zet zich ook in nog verder in voor haar jeugd. Vanuit de kerk wordt er een weekend georganiseerd waarin de jeugd samen naar een logeerboerderij gaat om gezellig samen bezig te zijn (Protestantse Gemeente Hoogeveen, z.d.).

7.4 Betekenis voor een predikant
Voor een predikant die in De Vredehorst aan de slag gaat, betekent dit dat hij of zij werkzaam is in een context waarin zowel continuïteit als verandering aanwezig is.
Enerzijds is er een bestaande gemeente met tradities, structuren en verwachtingen. Anderzijds vraagt de maatschappelijke context om aanpassing en vernieuwing. Dit vraagt om een predikant die:
Oog heeft voor de bestaande gemeente en haar geschiedenis
In staat is om verbinding te leggen tussen verschillende generaties
Openstaat voor nieuwe vormen van kerk-zijn
Zich bewust is van de bredere maatschappelijke context
Daarnaast is het belangrijk dat de predikant aansluiting zoekt bij de leefwereld van inwoners van Hoogeveen. Dit betekent dat er niet alleen aandacht is voor kerkelijke activiteiten, maar ook voor wat er speelt in wijken, gezinnen en sociale netwerken.
De rol van de predikant is daarmee breder dan alleen voorgaan in diensten. Het gaat ook om verbinden, begeleiden en positioneren van de gemeente binnen de lokale samenleving (Dekker & De Hart, 2017).

Afbeelding 15: Sfeerbeeld ‘hangplek’ in de Vredehorst

8. Conclusie en eerste indruk van Hoogeveen

(Binnenstad Hoogeveen, z.d.)

De plaats Hoogeveen kan worden gekarakteriseerd als een middelgrote gemeente met een duidelijke historische achtergrond en een herkenbaar sociaal karakter. Ontstaan als veenkolonie heeft Hoogeveen zich ontwikkeld tot een moderne woonplaats met een regionale functie. Tegelijkertijd zijn kenmerken zoals nuchterheid, betrokkenheid en gemeenschapszin nog altijd zichtbaar in het dagelijks leven (Spek, 2004; Van der Woud, 2010).

In de huidige situatie biedt Hoogeveen een breed scala aan voorzieningen op het gebied van wonen, onderwijs, sport en cultuur. De stad is overzichtelijk van opzet, met verschillende wijken die elk een eigen karakter hebben. Het leven speelt zich in belangrijke mate af binnen deze wijken, waar scholen, verenigingen en sociale netwerken een centrale rol vervullen. Dit zorgt voor een sterke lokale verbondenheid, maar ook voor verschillen tussen wijken in sociale en economische omstandigheden (Centraal Bureau voor de Statistiek, z.d.).

Tegelijkertijd is Hoogeveen, net als veel andere plaatsen in Nederland, onderhevig aan maatschappelijke veranderingen zoals individualisering en ontkerkelijking. Kerkelijke betrokkenheid is minder vanzelfsprekend geworden, en een groeiend deel van de bevolking heeft geen directe binding met een kerkelijke gemeenschap (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2025).

Voor kerkelijke gemeenten zoals De Vredehorst betekent dit dat zij zich bevinden in een dynamische en veranderende context. Enerzijds is er een bestaande gemeenschap met tradities en betrokken leden. Anderzijds is er een samenleving waarin nieuwe vormen van zingeving en gemeenschap ontstaan buiten de kerk om.

Voor een predikant die in Hoogeveen werkzaam wordt, betekent dit dat het werk zich afspeelt op het snijvlak van traditie en verandering. Er is ruimte voor pastorale zorg en gemeenteopbouw binnen de bestaande gemeenschap, maar ook voor missionaire en verbindende initiatieven richting de bredere samenleving.

De kracht van Hoogeveen ligt in de combinatie van een overzichtelijke schaal en een sterke sociale structuur. Dit biedt mogelijkheden om als kerk zichtbaar en betrokken te zijn in het dagelijks leven van mensen. Tegelijkertijd vraagt de veranderende maatschappelijke context om flexibiliteit, openheid en een goed begrip van de leefwereld van inwoners.
Samenvattend kan worden gesteld dat Hoogeveen een plaats is waarin een predikant kan werken in een betrokken gemeenschap, maar waarin ook ruimte en noodzaak is voor vernieuwing en verbinding. Dit maakt het tot een context die zowel uitdagend als kansrijk is voor kerkelijk werk.

Literatuurlijst

AlleWandelRoutes. (z.d.). Wandelen in Hoogeveen. Geraadpleegd op 14 april 2026, van https://allewandelroutes.nl/gemeente/hoogeveen/

Bernts, T., & Berghuijs, J. (2016). God in Nederland 1966–2015. Ten Have.

Canon van Nederland. (z.d.). Hoogeveen. Geraadpleegd op 14 april 2026, van https://www.canonvannederland.nl/nl/drenthe/hoogeveen

Centraal Bureau voor de Statistiek. (2024). Daling aandeel mensen dat bij religie hoort stagneert. https://www.cbs.nl

Centraal Bureau voor de Statistiek. (2025). Religie in Nederland. https://www.cbs.nl

Centraal Bureau voor de Statistiek. (2025). Religieuze betrokkenheid; persoonskenmerken. https://www.cbs.nl

Centraal Bureau voor de Statistiek. (z.d.). Kerncijfers wijken en buurten. https://www.cbs.nl

Dagblad van het Noorden. (z.d.). Geloof speelt tegenwoordig een te kleine rol tijdens Kerstmis: Stelling van de week. Geraadpleegd op 5 mei 2026, van https://dvhn.nl/drenthe/hoogeveen/Geloof-speelt-tegenwoordig-een-te-kleine-rol-tijdens-Kerstmis-Stelling-van-de-week-28125445.html

Dekker, G., & De Hart, J. (2017). Godsdienstige veranderingen in Nederland. Sociaal en Cultureel Planbureau.

Gemeente Hoogeveen. (z.d.). Geschiedenis van Hoogeveen. Geraadpleegd op 14 april 2026, van https://www.hoogeveen.nl

Gemeente Hoogeveen. (z.d.). Over Hoogeveen. Geraadpleegd op 14 april 2026, van https://www.hoogeveen.nl

Gemeente Hoogeveen. (z.d.). Wonen in Hoogeveen. Geraadpleegd op 14 april 2026, van https://www.hoogeveen.nl

GereformeerdeKerken.info. (2017, 26 augustus). De Hoofdstraatkerk te Hoogeveen. Geraadpleegd op 5 mei 2026, van https://gereformeerdekerken.info/2017/08/26/de-hoofdstraatkerk-te-hoogeveen/

Historische Kring Hoogeveen. (z.d.). Ontstaansgeschiedenis van Hoogeveen. Geraadpleegd op 14 april 2026, van https://www.historischekringhoogeveen.nl/geschiedenis

Hoogeveen2000. (z.d.). Luchtfoto’s. Geraadpleegd op 5 mei 2026, van https://hoogeveen2000.com/overigen/luchtfoto-s/

Koopman Vastgoed. (z.d.). Nieuwbouw woonwijk Erflanden. Geraadpleegd op 5 mei 2026, van https://koopmanvastgoed.nl/projecten/nieuwbouw-woonwijk-erflanden

Landezine. (z.d.). Bentinckspark Hoogeveen by MTD. Geraadpleegd op 5 mei 2026, van https://landezine.com/bentinckspark-hoogeveen-by-mtd/

Nederlandse Spoorwegen. (z.d.). Dienstregeling en stationsinformatie. https://www.ns.nl

NOS. (2024, 15 november). Hoogeveen wil aan de slag met station: groen en betere verbinding met binnenstad.

https://nos.nl/regio/drenthe/artikel/577110-hoogeveen-wil-aan-de-slag-met-station-groen-en-betere-verbinding-met-binnenstad

Provincie Drenthe. (z.d.). Gemeenten in Drenthe. Geraadpleegd op 5 mei 2026, van https://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/overheid-en-bestuur/gemeenten-drenthe/

Provincie Drenthe. (z.d.). Van Gogh wandelroutes. Geraadpleegd op 14 april 2026, van https://www.drenthe.nl

Protestantse Gemeente Hoogeveen. (z.d.). De Weide. Geraadpleegd op 5 mei 2026, van https://deweide.pghoogeveen.nl/

Protestantse Kerk Nederland. (z.d.). Gereformeerde kerk Hoogeveen. Geraadpleegd op 5 mei 2026, van https://protestantsekerk.nl/kerkzoeker/gereformeerde-kerk-hoogeveen/

Rijkswaterstaat. (z.d.). Wegen en verkeer. Geraadpleegd op 14 april 2026, van https://www.rijkswaterstaat.nl

RTV Drenthe. (2024). Hoogeveen breidt mogelijk uit met stadsdeel ten zuiden van de A37. Geraadpleegd op 5 mei 2026, van https://www.rtvdrenthe.nl/nieuws/17791601/hoogeveen-breidt-mogelijk-uit-met-stadsdeel-ten-zuiden-van-de-a37

Spek, T. (2004). Het Drentse esdorpenlandschap: een historisch-geografische studie. Matrijs.

Stichting Welzijnswerk Hoogeveen. (z.d.). Wijkteams en leefbaarheid. Geraadpleegd op 14 april 2026, van https://www.swwh.nl

SWW Hoogeveen. (z.d.). Samen leven in wijk en buurt. Geraadpleegd op 14 april 2026, van https://www.swwh.nl

Van der Kaap. (z.d.). Veen. Geraadpleegd op 5 mei 2026, van https://www.vanderkaap.org/stamboom/varia/veen.htm

Van der Woud, A. (2010). Het lege land: De ruimtelijke orde van Nederland 1798–1848. Olympus.

Verhalenwerf. (z.d.). Het stationsgebouw van Hoogeveen. Geraadpleegd op 5 mei 2026, van https://www.verhalenwerf.nl/page/1243/het-stationsgebouw-van-hoogeveen

Veenkoloniaal Museum. (z.d.). Onderwijs en educatie. Geraadpleegd op 5 mei 2026, van https://www.veenkoloniaalmuseum.nl/onderwijs-en-educatie/met-de-klas-naar-het-museum

Volkstuinvereniging Ons Domein. (z.d.). Over de vereniging. Geraadpleegd op 14 april 2026, van https://www.vtvonsdomein.nl

VV Hoogeveen. (z.d.). Over de vereniging. Geraadpleegd op 14 april 2026, van https://www.vvhoogeveen.nl

Wandel.nl. (z.d.). Wandelen in Drenthe. Geraadpleegd op 14 april 2026, van https://www.wandel.nl

Wijkvereniging De Weide. (z.d.). Over de wijk. Geraadpleegd op 14 april 2026, van https://wijkverenigingdeweide.com

Wolfsbos. (z.d.). Locatie Groene Driehoek. Geraadpleegd op 14 april 2026, van https://schoolregister.nl